

**СЕКЦІЯ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕТОДИ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ ДЛЯ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Васютіна Тетяна Миколаївна

кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і методики початкового навчання,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
t.m.vasyutina@npu.edu.ua

Золотаренко Тетяна Олександрівна

магістрантка спеціальності Початкова освіта,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
20fpp.t.zolotarenko@std.npu.edu.ua

Актуальність теми зумовлена запровадженням карантинних обмежень в державі і пошуком педагогами нового змісту, форм, методів і засобів організації якісного освітнього процесу в умовах дистанційного навчання.

Згідно з психологічними особливостями сприйняття здобувачів освіти молодшого шкільного віку та «золотим правилом дидактики» – принципом наочності, невід’ємною складовою якісно організованого освітнього процесу є використання навчальних екскурсій. Такий особливий вид освітньої роботи трактується як «методично продуманий показ визначних місць, в основі якого лежить аналіз об’єктів, а також уміла розповідь про події, пов’язані з ними» [3] та має на меті забезпечення реалізації дидактичних принципів наочності і зв’язку навчання з життям. Однак, карантинні обмеження унеможливають проведення екскурсій у звичному форматі, що викликає потребу пошуку інших шляхів її реалізації.

Віртуальна екскурсія – це організаційна форма навчання, що відрізняється від реальної екскурсії віртуальним відображенням реально існуючих об’єктів із метою створення умов для самостійного спостереження, збору необхідних фактів тощо [4]. Екскурсія у такому форматі дає можливість відвідувати цікаві місця в різних країнах світу, що робить цей процес більш доступним, окрім цього надає можливість багаторазового перегляду як фрагментів та і екскурсії в цілому та, звісно, дозволяє відвідувати цікаві локації, незважаючи на карантинні обмеження.

Одним із сервісів, що проводить для користувачів віртуальні тури є онлайн платформа Google Arts&Culture [5], запущена компанією Google у 2011 році. Вона включає в себе зображення експонатів та інтер’єру музеїв чи галерей, що розташовані в різних країнах світу. Сервіс постійно вдосконалюється, розширює списки музеїв-партнерів та надає більш детальні зображення їх експонатів. Платформа Google Arts&Culture дає можливість відвідувати найвідоміші музеї світу. Входячи у віртуальний простір цього сервісу, школярі можуть за допомогою

навігатора гуляти залами, розглядати експонати із близької відстані, визначати зміст і основну ідею експозицій, вивчати різні види та жанри мистецтва, досягнення людей у галузі науки і техніки, історичні знахідки та документи тощо [1; 5].

Підготовка та проведення навчальних віртуальних екскурсій складається з трьох етапів: підготовчий, етап безпосереднього проведення та заключний етап підведення підсумків екскурсії [2; 4]. Для підготовчого етапу характерні пошук об'єкта екскурсії та власне підготовка до неї (продумування та добирання необхідних матеріалів). На етапі безпосереднього проведення відбувається перегляд експонатів, отримання теоретичної інформації та виконання здобувачами освіти завдань. Після цього настає заключний етап, що характеризується узагальненням побаченого, само та взаємооцінюванням.

Важливою складовою є післяекскурсійна робота [1]. Вона передбачає виконання творчих завдань, над якими здобувачі освіти працюють вже після екскурсії. Прикладами таких робіт можуть бути: створення лепбуку; написання есе; формування фотоальбому з короткими коментарями до фото; розробка плакатів; запис відеоролику до теми екскурсії, виготовлення поробок з різноманітних матеріалів та інше [1; 2]. Однак, варто пам'ятати, що завдання мають відповідати віковим особливостям здобувачів освіти молодшого шкільного віку, вони повинні бути не надто складними та тривалими у виконанні.

Наведемо приклад віртуальної екскурсії під час навчання здобувачів освіти молодшого шкільного віку у віддаленому форматі в Музей взуття (Bata Shoe Museum, Toronto, Canada) через онлайн платформу Google Arts&Culture.

I. Проведення екскурсії в Meet.

1. Підготовча бесіда.

Скажіть, будь ласка, діти, а чи багато в світі музеїв? Як ви думаєте, навіщо їх створюють? Назвіть ті, які відвідували чи хотіли би відвідати.

2. Повідомлення теми і завдань екскурсії.

Сьогодні ми віртуально вирушимо до музею, у якому зберігається величезна колекція взуття з різних куточків нашої планети, а також побачимо взуття, яке використовували люди раніше. Усе це про Bata Shoe Museum, Toronto, Canada.

3. Створення Хмари слів (за допомогою сервісу *Word it Out*) (<https://worditout.com/>) за проблемним запитанням: Для чого людям взуття?

4. Перегляд віртуальної екскурсії.

(<https://artsandculture.google.com/partner/bata-shoe-museum?hl=uk>).

5. Пояснювальна бесіда за змістом побаченого.

Чим можна пояснити таку різноманітність взуття в музеї? Як традиції тих чи інших народів впливали на створення взуття?

II. Узагальнення і систематизація інформації.

Групова робота в додатку *Jamboard* на тему «Взуття в різних частинах світу» або створення інтелект-карти (на базі веб-додатку *Coggle*) (<https://coggle.it>).

III. Підбиття підсумків екскурсії в Meet.

Обговорення результатів екскурсії за допомогою Random (<https://www.random/>) з урахуванням складових компетентності особистості: Я дізнався/дізналась ..., Я навчився/навчилась ..., Яким способом я дізнався/дізналась та навчився/навчилась ..., Цінним це було для мене тим/тому, що.

Відзначення учителем найбільш активних і уважних учнів.

IV. Післяекскурсійна робота (вдома):

Намалювати пару взуття, яка найбільше сподобалася (робота в Paint або фото реального малюнка).

Описати чим саме (формат рукописного есе), за можливості двома мовами.

На наступному уроці зробити виставку малюнків. Англійською мовою (за можливості) розповісти про описану пару взуття так, щоб інші учні зрозуміли, на якому саме малюнку вона зображена.

Окремо хочемо зупинитись на інтеграційних можливостях віртуальних екскурсій. Так, відвідуючи з учнями цей музей, педагог може використати зміст музейного середовища на предметі «Літературне читання», застосовуючи групову або парну роботу зі створення реклами музею, здійснити аналіз впливу створеної ними реклами на вчинки людей. На предметі «Дизайн і технології» результати екскурсії можна використати у темі дизайнерське проектування, зокрема моделювання та конструювання взуття. У предметі «Мистецтво» матеріали екскурсії будуть ефективними під час навчання учнів елементарної стилізації форм та оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва [1].

Таким чином можемо зауважити, що екскурсійна робота як вживу, так і віртуально є важливою складовою якісного засвоєння учнями теоретичного матеріалу. Вона дозволяє зберігати зв'язок навчання з реальним життям. За умов карантинних обмежень доступ до відвідування музеїв у форматі офлайн обмежений, що сприяє активному впровадженню віртуальних екскурсій на різних платформах, серед яких цікавою є Google Arts&Culture. Також матеріал екскурсій дозволяє реалізувати інтегрований зміст предметів початкової школи.

Список використаних джерел

1. Васютіна Т. Дидактичні можливості музейної педагогіки та віртуальних екскурсій у навчанні молодших школярів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск № 29, 2020. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/29_2020/part_1/35.pdf (дата звернення: 01.04.2021).
2. Васютіна Т.М. Методичні особливості проведення екскурсій з природознавства у початковій школі. Початкова школа. 2017. № 6. С. 23–26. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/14518> (дата звернення: 01.03.2021).
3. Екскурсія як вид навчальної діяльності. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2011/Economics/2_79218.doc.htm (дата звернення: 01.04.2021).
4. Подліняєва О. О. Віртуальна екскурсія у роботі вчителя. URL: http://spec.vntu.edu.ua/conf/pdf/conf_402-415.pdf (дата звернення: 04.04.2021).
5. Google Arts&Culture. URL: <https://artsandculture.google.com/?hl=uk> (дата звернення: 01.04.2021).